

Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneği Etik Kurulu Yönergesi

AMAC

MADDE 1

Bu yönerge, Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi (KBB-BBC) Derneği üyelerinin hekimlik uygulamaları, bilimsel araştırmalar ve bu araştırmaların yayınlanması, mesleki eğitim ve öğretim çalışmalarını, sosyal ve mesleki ilişkiler gibi etkinliklerinde uymaları gereken tıbbi deontolojik ilkeler ve evrensel etik kurallar doğrultusunda görüş bildirmek, gerektiğinde yeni kurallar oluşturmak ve bunların uygulamalarına ait ilkeleri saptamakla yükümlü olan etik kurulun kuruluşunu, görevlerini ve çalışma biçimini düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

KAPSAM

MADDE 2

Bu yönerge, Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulunun kuruluş, görev ve çalışma esaslarını, konuyla ilgili kurumsal ve bireysel sorumlulukları ve yükümlülükleri, Türk KBB-BBC Derneği üyelerinin Madde 1'de tanımlanan etkinliklerinde üyelerin yükümlü oldukları etik ilke ve kurallarına dayanak oluşturan yasal düzenlemelere göndermeleri kapsar.

Bu yönergeye konu olan dernek üyeleri hakkında, bağılı buldukları kurum veya üyesi oldukları başka meslek kuruluşları tarafından disiplin soruşturması yapılması veya yapılmaması bu yönergeye göre işlem yapılmasını engellemez.

TANIMLAMALAR

MADDE 3

Bu yönergede geçen

- Kanun: Yönergeye yasal dayanak oluşturan ve yönergenin 4 numaralı maddesinde anılan düzenlemelerden Kanun niteliğinde olan düzenlemeleri,
- Yönetmelik: Yönergeye yasal dayanak oluşturan ve yönergenin 4 numaralı maddesinde anılan düzenlemelerden yönetmelik niteliğinde olan düzenlemeleri,
- Dernek tüzüğü: Türk KBB-BBC Derneği Tüzüğünü,
- Yönerge: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulu Yönergesini,

- e. Helsinki Bildirgesi: Bu yönergenin 4 numaralı maddesinde anılan Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi'nin Tokyo Versiyonunu
- f. Kurul: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulunu,
- g. Başkan: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulu Başkanını,
- h. Başkan yardımcısı: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulu Başkanının yokluğunda kurul toplantılarına başkanlık edecek olan seçilmiş kurul üyesini,
- i. Sekreter: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulu Sekreterini,
- j. Kurul Üyesi: Türk KBB-BBC Derneği Etik Kurulu üyesini,
- k. Kurum: Yönergenin çeşitli maddelerinde sözü edilen dernek üyelerinin mesleki ve sosyal ilişki içinde buldukları kamu veya özel nitelikteki kurum ve kuruluşları
- l. Etik ilkeler: Dernek üyelerinin uyması gereken etik kuralları,
- m. Bilgi: Kişi, kurum ve kuruluşların kayıtlarında yer alan ve kurul tarafından yapılacak inceleme ve araştırmalara ilişkin her türlü veriyi,
- n. Belge: Kurulun yapacağı inceleme ve araştırmalarla ilgili yazılı, basılı veya çoğaltılmış dosya, evrak, kitap, dergi, broşür, etüt, mektup, program, talimat, kroki, plan, film, fotoğraf, teyp ve videokaseti, harita, elektronik ortamda kaydedilen her türlü bilgi, haber ve veri taşıyıcılarını,
- o. Başvuru sahibi: Yönerge kapsamında başvuru hakkını kullanarak kurula başvuran gerçek kişileri, kurulları veya organizasyonları ifade eder.

YASAL DAYANAK

MADDE 4

Bu yönergeye dayanak oluşturan yasal ve etik düzenlemeler şunlardır:

- a. 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Yasa,
- b. 25. 5. 2004 tarihli ve 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,
- c. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu,
- d. 19. 6. 2002 tarihinde yürürlüğe giren Tıpta Uzmanlık Tüzüğü,
- e. Türk KBB-BBC Derneği Tüzüğü ve diğer yönetmelikleri,
- f. 10. 10. 1998 tarihli Türk Tabipleri Birliği 47. Genel Kurulu'nda kabul edilmiş olan Türk Tabipleri Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları,
- g. Beşeri İspençiyari Tıbbi Müstahzarların Tıbbi Tanıtım Yönetmeliği Tarih: 07. 9. 1990, Sayı: 20628

- h. Hasta Hakları Yönetmeliği Tarih 01.08.1998
- i. 29. 01. 1993 tarihli Resmi Gazetenin 21480 no'lu sayısında yayınlanan İlaç Araştırmaları Hakkında Yönetmelik,
- j. Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 29. 12. 1995 gün ve 51748 sayılı genelgesi ekindeki İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu ve İyi Laboratuar Uygulamaları Kılavuzu,
- k. 19. 02. 1960 gün ve 10436 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış Tıbbi Deontoloji Tüzüğü,
- l. Dünya Tıp Birliği'nin (The World Medical Association) Finlandiya'nın Helsinki şehrinde 1964 Haziranında yaptığı toplantısında oluşturulan ve aynı birliğin 2004 yılında Tokyo'da yaptığı toplantıda son revizyonu yapılan ve 09. 10. 2004 tarihinde yayınlanan Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi.

KURULUN OLUŞTURULMASI VE ÜYELERİNİN NİTELİKLERİ

MADDE 5

Etik Kurulu 5 (beş) asil ve 5 (beş) yedek üyeden oluşur ve Türk KBB-BBC Derneği Danışma Kurulu tarafından 2 (iki) yıl süreyle çalışmak üzere **atanır**.

En az 15 yıldır KBB uzmanlığı yapan asil üyeler arasından atama yapılır.Görev süreleri dolan kurul üyeleri yeniden atanabilirler.

Kurul üyelerinin taşımaları gereken nitelikler şunlardır:

- a. Türk KBB-BBC Derneği üyesi olmak,
- b. Türk KBB-BBC Derneği'ne üyelikleri ile ilgili tüm yükümlülüklerini tam ve eksiksiz yerine getirmiş olmak,
- c. Meslekte geçen süresi en az 15 (on beş) yıl olmak,
- d. Herhangi bir disiplin cezası almamış olmak ve hüküm giymemiş olmak,
- e. Halen hekimlik görevini yapıyor olmak,

KURULUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

MADDE 6

Kurulun görev ve sorumlulukları üç ana başlıkta toplanmıştır. Genel çerçevenin dışında olmamak koşulu ile meslek kimliğini etkileyebilecek her türlü etik konu veya gelişme kurulun ilgi alanındadır.

a. Tanıtım ve bilgilendirme: Etik kurulu, dernek üyelerine yönelik olarak, uluslararası ve ulusal düzeyde tanımlanmış olan etik ilkelerinin tanıtımı için çalışmaları yapar. Kurul bu çalışmaları derneğin düzenlediği veya destek sağladığı bilimsel aktiviteler sırasında veya diğer zamanlarda kitap, kitapçık, broşür dergi, mektup vb. basılı ve yazılı belgelerle, internet üzerinden veya elektronik ortamda hazırlanan belgelerle, film, fotoğraf, teyp ve videokaseti gibi görsel yöntemlerle ve konferans, yuvarlak masa toplantısı, panel vb. sunumlar şeklinde yapabilir. Kurulca hazırlanan eğitim materyalleri kurul başkanlığı tarafından derneğin yönetim kurulunun onayına sunulur. Basılı veya elektronik ortamda hazırlanan dokümanlar dernek yönetim kurulunun onayından sonra yayınlanabilir. Dernek yönetim kurulu, kurul başkanlığının başvurusuna 3 (üç) ay içinde yanıt vermediği takdirde istenen onay alınmış sayılır. Sunum şeklindeki tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları için, kurul başkanının çalışmanın yapılacağı tarihten en az 1 (bir) ay öncesinden dernek yönetim kurulu başkanlığına başvurusu gerekir. Bu başvuruda sunumun başlık ve içeriği ile ilgili kısa bir bilgi verilir. Dernek yönetim kurulu kurul başkanlığının sunum için yaptığı bu onay başvurusuna 1 (bir) ay içinde yanıt vermediği takdirde, istenen onay alınmış sayılır.

Kurulun bu bilgilendirme ve tanıtım çalışmaları Türk Tabipleri Birliği Sürekli Tıp Eğitimi (STE) ve dernek yeterlik kuruluna bağlı olarak çalışan eğitim komisyonunun mezuniyet sonrası eğitim ilkelerine tabidir. Bu çalışmalara katılan meslektaşlar kredilendirilen STE puanı alacak ve bu puanlar yeterlik belgelerinin yenilenmesinde geçerli olacaktır.

b. Danışmanlık: Kurul derneğin yönetim kuruluna ve diğer kurullarına ve dernek üyelerine etik ile ilgili konularda danışmanlık yapar. Üyelerin etik kurulunun danışmanlık hizmetinden yararlanabilmesi için dernek üyeliği ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmiş durumda olması gerekir. Derneğin kurulları etik kuruluna doğrudan, üyeleri ise dernek yönetim kurulu başkanlığı aracılığı ile başvururlar. Kurul bu başvurulara en geç 3 (üç) ay içinde yanıt verir.

c. Denetleme: Etik kurulu meslek onurunun korunması için her türlü önlemi alır ve denetlemeyi yapar. Bu görevlerini başvurular üzerine veya yeterli bilgilere herhangi bir başvuru olmaksızın ulaştığında kendiliğinden başlatacağı çalışmalarla yapar. Gerek başvurular nedeniyle ve gerekse kurulun kendiliğinden başlatacağı çalışmalarını ilgili kanunlar, tüzük, yönetmelik, yönerge vb. düzenlemeler çerçevesinde yürütür. Çalışmaları ile ilgili olarak rapor hazırlar ve gerekirse ceza veya başka önlemlerin alınması talebiyle bu raporu dernek yönetim kuruluna yazılı olarak sunar.

KURULUN İŞLEYİŞİ

MADDE 7

- a. Kurul üyeleri kurulun seçilerek oluşturulmasından sonraki ilk toplantısında aralarından bir üyeyi başkan, bir üyeyi başkan yardımcısı ve bir üyeyi de sekreter olarak seçerler.
- b. Kurul çalışmaları sırasında, belirlenen bir konu üzerinde rapor oluşturmak üzere, üyeleri arasından seçim yaparak 3 (üç) üyeden oluşan alt kurul oluşturabilir. Böyle bir alt kurul oluşturulduğunda, alt kurul da kendisine bir alt kurul başkanı seçer. Alt kurulun çalışmaları kurul tarafından belirlenmiş olan takvime ve görev tanımına göre alt kurul başkanının başkanlığında yürütülür. Çalışma ile ilgili olarak hazırlanan rapor alt kurul başkanı aracılığı ile kurulun başkanına sunulur.
- c. Derneğin hukuk danışmanı, kurula hukuki danışmanlık yapmakla yükümlüdür ve gerektiğinde başkanın daveti üzerine kurul toplantısına katılmakla, kurulun talep ettiği hukuki incelemeleri yapmakla ve talep edilen raporları hazırlamakla yükümlüdür.
- d. Kurul, gerektiğinde konu ile ilgili başka uzmanları da çalışmalara katılmak üzere toplantılara davet edebilir. Daveti kurulun başkanı yapar.
- e. Kurul tarafından kabul gören geçerli bir mazeret bildirmeksizin üst üste 3 (üç) kurul toplantısına katılmayan üyenin kurul üyeliği kendiliğinden düşer. Üyeliği düşen bu asil üyenin yerine yedek üyelerden birisi, önceden oluşturulmuş olan davet listesindeki sıra dikkate alınarak, kurul tarafından asil üye olarak atanır. Bu atama, üyeliği sonlanan asil üyenin ve yeni atanacak yedek üyenin çalıştığı yerler dikkate alınarak, üyeliğin düşmesine neden olan son kurul toplantısının hemen sonunda yapılır ve başkan tarafından bu atama kararı üyenin kendisine yazılı olarak bildirilir. Yeni üye kurulun bir sonraki toplantısına davet edilir.
- f. Dernek Başkanı kurul toplantılarına kendi isteği ile veya kurul başkanının daveti üzerine katılabilir, bilgi verebilir fakat oy kullanamaz.

KURULUN ÇALIŞMA BİÇİMİ

MADDE 8

- a. Kurul yılda en az 4 (dört) kez olağan toplantı yapar. Bu olağan toplantılar için toplantı yer ve tarihi, başkanın isteği ile sekreter tarafından yazılı olarak hazırlanmış toplantı gündemi ile birlikte üyelere toplantı tarihinden en az 2 (iki) hafta önceden bildirilir.
- b. Olağan kurul toplantılarının dışında başkanın isteği veya kurul asil üyelerinin yarısından fazlasının başkana yazılı başvurusu ile veya dernek yönetim kurulunun isteği ile kurul olağanüstü toplanabilir. Bu tür toplantılarda olağanüstü toplantının gerekçesi, yeri, zamanı ve gündemi kurul üyelerine en az 1 (bir) hafta öncesinden başkan tarafından yazılı olarak bildirilir.

- c. Kurul en az 3 (üç) üyenin hazır bulunması ile toplanabilir. Bu durumda kararın oybirliği ile verilmesi gerekir. Daha kalabalık toplantılarda, karar en az 3 (üç) oyun sağlandığı oy çokluğu ile alınır.
- d. Başkan kurul çalışmalarını yönetir ve üyeler arasındaki ve gerektiğinde oluşturulacak olan alt kurulların aralarındaki iş birliğini sağlar. Başkanın yokluğunda çalışmalar başkan yardımcısının yönetiminde yürütülür. Kurul değerlendirmelerini dosya üzerinden yapar; gerektiğinde ilgili kişilerden yazılı veya sözlü bilgi alır.
- e. Toplantı mekanının, gerekli araç ve malzemelerin sağlanması, üyelerin transferi vb, gereksinimler kurul başkanının başvurusu üzerine dernek yönetim kurulu tarafından sağlanır.

KURULUN BAŞLICA ÇALIŞMA KONULARI

MADDE 9

Madde 6'da belirtildiği gibi, kurul etik kavramının ilgi alanına giren dernek üyelerinin meslek kimliğini etkileyebilecek her türlü konuda ve gelişmede çalışmalar yapabilir. Bununla birlikte, başlıca çalışma konuları şunlardır: Hekimlerin meslektaşları ile ilişkileri, hastalarla ilişkileri, toplumla olan ilişkileri, endüstri ile olan ilişkileri; hekimlerin veya kurmuş oldukları kuruluşların reklam ve tanıtım çalışmaları; mesleki ve bilimsel araştırmalar ve bunlara ait yayın etkinlikleri. Bu konularla ilgili daha ayrıntılı açıklamalar aşağıda başlıklar biçiminde sunulmuştur. Bunlar zaman içinde güncellenecek ve geliştirilecektir.

a . Hekimler arasındaki ilişkiler

- 1) Tüm hekimlerin aralarındaki ilişkileri geçerli sosyal, insani ve mesleki etik kurallara uygun biçimde sürdürmeleri kurulun önerdiği ve izleyicisi olacağı temel prensiptir.
- 2) Hekimler arasındaki ilişkilerde mesleki hiyerarşik yapının gözetilmesi tıp tarihinin temellerinin atıldığı Hipokrat döneminden bu yana önemsenmiş kurallardır. Kurul bu hiyerarşik yapıda üst ve ast durumunda olan hekimlerin karşılıklı olarak nezaket, saygı, itaat, vefa, vb. erdemlerin korunmasını ve geliştirilmesini gözetir.
- 3) Konsültasyon etiği kurallarının yeniden gözden geçirilmesi ve kabul edilebilir ve işler bir duruma getirilmesi için çalışmalar yapar. Bu çalışmalarda başka tıp disiplinleri ile işbirliği ve bilgi alışverişi yaparak, genel bir görüş birliği oluşturacak bir şekilde çalışmalar yapılmasına destek sağlar ve gerektiğinde işbirliğini organize eder.

b. Hekimlerin hastalarla ilişkileri

- 1) Hekimlerin hastalarla ilişkilerinde her düzeydeki yasal düzenlemelere, tanımlanmış ve geçerli olduğu bilinen ve kabul edilen genel ve mesleki etik kurallara uymaları kurulun izleyicisi ve denetleyicisi olduğu gerekliliktir.
- 2) Hekimler hastaları ile ilişkilerinde bu konuda açıklanmış ve kabul gören uluslararası bildirelere uygun davranmaları kurulun ilgi ve çalışma alanındadır. Bu ilişkilerde önemli olan alt başlıklar şunlardır:
 - i. Ülkemizde geçerli hasta ve hekim hakları bildirelerine uygun yararlılık,
 - ii. Uluslararası düzeyde geçerli hasta ve hekim hakları bildirelerine uygun yararlılık
 - iii. Hastalarla ilişkilerde sağlanan bilgilerin gizliliği,
 - iv. Hasta özerkliğine saygı,
 - v. Eşit ve adil davranış ilkelerine uygun davranış.
- 3) Türk ceza yasasında yapılan yeni düzenlemelerle yasal zemini de hazırlanmış olan girişimsel tanı ve tedavi uygulamalarında hastaya sözlü ve yazılı aydınlatılmış onam formlarının sunulup imzalatılması özendirilir. Bu konuda Türk KBB-BBC Derneğinin yapmış olduğu çalışmalara kurul destek sağlar.
- 4) Bilimsel çalışma protokollerinde hastalarla ve gönüllü deneklerle ilgili uygulamalara yönelik bilgilendirilmiş onam formlarının hazırlanıp, imzalatılması, bu protokollere uyulması, her türlü yasal yükümlülüklerin çalışma öncesinde, sırasında ve sonrasında yerine getirilmesi kurulun önerdiği ve izleyicisi ve denetleyicisi olduğu konulardır.
- 5) Hekimlik uygulamalarında ve bilimsel çalışmalarda hasta ve gönüllü deneklerin kimlik bilgilerinin gizliliğine özen gösterilmelidir.
- 6) Farklı ücret uygulamaları ile hastaları ve meslektaşları sıkıntıya sokacak ilişkiler ve simsarlık etkinliklerinin içinde bulunmak hekimlik mesleği için kabul edilemez olduğu için kurulun çalışma alanındadır,
- 7) Meslekte bilgi ve beceri yetersizliğinden ötürü veya yanlış endikasyonla eksik ya da yanlış tanı ve tedavide bulunarak hastaya zarar vermek kurulun çalışma alanındadır.

c. Hekimlerin toplumla ilişkileri

Hekimlerin mesleki uğraşları kaçınılmaz olarak insanlar hakkındadır. Dolayısıyla insanla ve dolayısıyla toplumla ilişki içinde olmaları hekimler için kaçınılmazdır. Hekimlik mesleği tarihi boyunca toplum içinde saygın bir yere sahip olmuştur. Bu saygınlık bir taraftan mesleğin doğası gereği oluşmuştur, diğer taraftan meslektaşların tarih boyunca hastaları ve toplumla saygı ve etik kuralları çerçevesinde kurdukları ilişkileri sonucunda oluşmuştur. Bu saygınlık birçok meslektaşımızın mesleği seçerken en çok dikkate aldıkları özelliktir ve

hekimlik mesleğinin diğer mesleklere göre daima daha çok istenir olmasının başlıca nedenidir. Toplumlarda gençlerin meslek seçiminde bu toplumsal saygınlık hala çok önemli rol oynamaktadır.

- 1) Mesleğin çok uzun süreçte sağlanmış olan saygınlığının korunması ve geliştirilmesi her hekim için mesleki ve etik bir zorunluluktur. Hekimler ve oluşturdukları her türlü organizasyonlar mesleğimizin toplumsal saygınlığını sarsmayacak tutum ve davranışlar içinde olmalıdırlar. Toplumla ilişkilerinde bu sorumluluklarına uygun davranmalıdırlar. Bu yükümlülükleri kurulun çalışma alanı içindedir.
- 2) Yasalarla yasaklanmış ticari etkinliklerde bulunmak, toplumun bir ferdi olarak yaşamın akışı içindeki ticari ilişkilerde etik ve yasal sınırlar doğuracak tutum ve davranışlar sıklıkla meslek saygınlığını sarsacak nitelikte olduğu için kurulun denetlemesine ve gereğinde yaptırım uygulamasına konu olur.
- 3) Hekimler sosyal yaşamlarında meslekleri ile anılmaktadır. Bu durum hekimlere saygınlık sağlayarak olumlu yansımalara yol açarken aynı zamanda sorumluluk da yüklemektedir. Hekimin veya mesleki organizasyonunun sosyal ilişkilerinde mesleki kimliği ön planda olacak biçimde neden oldukları her türlü etik kural ihlalleri kurulun görev alanı içindedir.

d. Hekimlerin endüstri ile ilişkileri

- 1) Hekimlerin meslekleri gereği doğrudan ve dolaylı ilişki içinde buldukları üretim ve/veya ticaret etkinliklerinde bulunan bölgesel, ulusal ve uluslararası her türlü endüstriyel oluşumlarla ilişkilerini genel ve mesleki etik kurallar çerçevesinde yürütmeleri kurul tarafından izlenir, gereğinde denetleme ve yaptırım uygulama yollarına başvurur.
- 2) Hekimlerin endüstri ile olan kişisel ilişkilerinin yanı sıra, yaptıkları etkinlikler ve kurdukları organizasyonlar aracılığı ile kurdukları ilişkileri de kurulun çalışma alanı içindedir.
- 3) Kurul hekimlerin Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan konu ile ilgili yönetmelik, yönerge, genelge ve bildirim gibi düzenlemelere uygun biçimde davranmalarını ve endüstri ile olan ilişkilerini bu düzenlemelere uygun sürdürmelerinin izleyicisidir.
- 4) Akılcı ilaç kullanımının yaygınlaştırılması, gereksiz tetkik ve tedavi harcamalarından kaçınılması amacıyla tüm birimlerde tanı ve tedavi uygulamalarında ulusal ve uluslararası mesleki örgütlerce belirlenen tanı ve tedavi ilkelerine ve kanıta dayalı tıp verilerine uyumun gözetilmesi kurulun çalışma alanındadır.
- 5) Endüstrinin sponsorluk etkinliklerinin bilimsel ve mesleki yarar çerçevesi içinde sınırlanması, bu etkinliklerin akla, vicdana, hakkaniyete uygun ve açık biçimde

sürdürülmesi, denetime açık tutulmasının sağlanması kurulun çalışma alanındadır. Kurul, hekimlerin hem bireysel ve hem de bilimsel çalışmaları nedeniyle ilişki içindeki oldukları endüstriyel oluşumlar için bu tür etkinliklerini sürdürür.

- 6) Hekimlerin endüstri ile olan ilişkilerindeki izleme, danışmanlık ve denetleme türünden her türlü çalışmasında gerektiğinde Türkiye İlaç İşverenleri Sendikası vb. ilgili organizasyonlarla işbirliği ve bilgi alışverişi içinde bulunur.
- 7) Kurul hekimlerin endüstri ile doğrudan ve etkinlikleri aracılığı kurdukları ilişkilerinin etik çerçevesini geçerli etik düzenlemelerin ışığı altında düzenler ve gerekli bilgilendirme çalışmalarını yapar, uygulanması ile ilgili olarak denetlemelerini sürdürür.

e. Reklam ve tanıtım etkinlikleri

- 1) Hekimlerin ve içinde buldukları birlikteliklerin veya organizasyonların reklam ve tanıtım etkinliklerinde konu ile ilgili her türlü yasal düzenlemelere uygun tutum ve davranış içinde bulunmaları kurulun ilgi alanı içindedir.
- 2) Türk Tabipleri Birliği'nin bu tür etkinlikler için belirlemiş olduğu ilkelere uygun tutum ve davranışlar içinde bulunulması kurulun görev ve sorumluluk alanı içindedir.
- 3) Tanıtım çalışmalarında hekimlerin hastalara ve topluma yanlış ve yanıltıcı bilgi vermeleri veya rahatsızlık verici etkinliklerde bulunmamaları konusunda kurul her türlü çalışmayı yapar, gerektiğinde önlem alır ve yaptırım uygular.
- 4) Bu kapsamda aşağıda belirtilen veya benzeri eylemler kurulun izlem ve denetimi içindedir. Bu konuda kurul başvuru ile veya başvuru olmaksızın inceleme ve denetleme çalışması yapar ve gerektiğinde yaptırım yönünde karar alabilir.
 - i. Hak etmediği unvan ve sıfatları kullanmak,
 - ii. Yetkisi olmadığı halde 19. 6. 2002 tarihinde yürürlüğe giren Tıpta Uzmanlık Tüzüğü'nde gösterilenler dışında unvan ve sıfat kullanmak,
 - iii. Medyada yaptığı görsel, işitsel veya yazılı açıklama, bildirim veya ilan gibi etkinliklerde meslektaşları, hastaları ve/veya yakınlarını küçük düşüren, hastaları ve/veya toplumu rahatsız edebilecek, yanlış bilgilendirecek, yanlış görüş oluşturabilecek tutum ve davranışlarda bulunmak. Medyada amacı olmadığı halde yukarıdaki kapsama girebilecek yayınlara neden olduğunda yayınları yasal yollarla tekzip etmemiş bulunmak,
 - iv. Kamuoyunu yanıltıcı, abartılı, bağlayıcı, haksız rekabet koşullarını doğuran reklam veya ilan vermek,

- v. Tıbbi bir başarıyı araç olarak kullanıp, meslek etiğine uygun olmayan davranış ve bildirimlerde bulunmak, ikincil kazanca yol açabilecek yayınlara aracılık etmek veya bu yayınları hekimin bizzat kendisinin yapması,
 - vi. Mesleki uygulama veya bilimsel bir çalışmada sağlanan bir başarının abartarak veya abartılarak yayınlanmasını sağlamak, yayınlanmasına aracılık etmek, istek dışı yayınlanma durumunda ise yasal yollardan tezkibinin yapılmamış olması,
 - vii. Meslekleri, konumları veya yaptıkları iş gereği kamuoyuna mal olmuş kişilerin kendi hastası olduğunu, hastaların kimliklerini medya aracılığı ile açıklayarak, haksız rekabet koşullarının doğuşunu sağlamaktan kesinlikle kaçınılmalıdır.
 - viii. Hekimler bu tür etkinliklere çalıştıkları kurumlar, organizasyonlar veya yöneticilerinin telkin, yönlendirme veya baskıları sonucunda katıldıklarında veya katkıda bulduklarında kişisel sorumlulukları ortadan kalkmayacağı için, kurul çalışmalarının dışına çıkmış sayılmazlar.
- 5) Genel olarak tıp mesleği, özel olarak ta uzmanlık alanımızla doğrudan veya dolaylı ilişki içinde bulunan endüstriyel firmalarının çalıştığımız yerlerde, bilimsel ve sosyal etkinliklerimizde ve ülkemizde yapacağı tanıtım faaliyetlerinde genel etik kurallara uygun davranmaları ve amaçları dışına çıkmadan çalışmalarını sürdürmelerinin sağlanması kurulun görev ve sorumluluk alanı içindedir.
- f. Mesleki ve bilimsel araştırma ve yayın çalışmaları
- 1) Bu kapsamdaki her türlü çalışmada hekimler yasal düzenlemelerin çizmiş olduğu çerçeve içinde çalışmak durumundadır. Kurul bu durumun izleyicisidir.
 - 2) Mesleki ve bilimsel araştırmalarda hastalar, gönüllü denekler ve deney hayvanları için ulusal ve uluslararası düzeyde yayınlanmış olan etik kurallara uymak hekimler için zorunluluktur ve kurul bu konuda danışma, bilgilendirme ve denetleme görevlerini yerine getirir.
 - 3) Bilimsel çalışmalarda sağlanan her türlü destek yasal ve etik kurallara uygun olmak zorundadır ve yayın aşamasında bu destekler şeffaflık prensibine uygun biçimde belirtilmiş olmalıdır. Kurul özellikle ilaç araştırmalarında, geliştirilmiş bir cihaz veya malzemenin konu edildiği araştırmalarda bu prensiplere uygunluğun izleyicisidir.
 - 4) Dernek tarafından desteklenecek olan araştırma projelerinin kurul onayı almış olması koşulu aranır. Bu araştırmaların yayınlanmasında kurul onayı ve dernek desteğinin belirtilmiş olması koşuldur ve bu durum kurulun denetimine açıktır.

- 5) Derneğin destekleyeceği mesleki ve bilimsel etkinlikler destek öncesinde etik kurul incelemesinden geçmek zorundadır. Bununla ilgili olarak etkinlik düzenleme kurulu başkanı tarafından dernek yönetim kurulu aracılığı ile bir başvuru dosyası ile kurula en az 4 (dört) ay önceden başvuru yapılması gerekir.
- 6) Derneğin ödüllendirdiği çalışmalarda ödülün hekime sunulmasından önce etik kurul tarafından çalışmanın etik denetimden geçmiş olması koşulu aranır. Ödülü alacak olan hekim bu denetim için kurula yapacağı başvurusunu bir başvuru dosyası hazırlayarak dernek yönetim kurulu aracılığı ile kurula en az 4 (dört) ay önceden yapması gerekir.
- 7) Kurul her türlü mesleki ve bilimsel çalışmada geçerli bir etik kurul kararı alınmış olması gerekliliğinin izleyicisi ve denetleyicisidir.
- 8) Tüm sunum ve yayınlarda alıntıların kaynağını belirtilmeli, yazarlar site edilmesi etik kurallar gereğidir ve bu gereklilik kurul çalışma alanına girmektedir.

KURULA BAŞVURU

MADDE 10

Kurula yapılacak olan başvuru danışmanlık veya denetleme amaçlı olabilir. Kurula yapılacak her türlü başvuru bir dosya hazırlanarak ve başvuru ile ilgili en üst düzeydeki kişinin imzasını taşıyan başvuru yazısıyla yapılır. Başvurular derneğin kurulları tarafından yapılıyorsa doğrudan kurul başkanlığına, başkaları tarafından yapılıyorsa dernek yönetim kurulu başkanlığı aracılığı ile yapılır.

Dosyada başvuru ile ilgili gerek duyulabilecek her türlü belge ve bilgi sunulmalıdır. Belgelerin aslının yetkili bir makam tarafından onaylanmış örneği olmasına dikkat edilmelidir.

Her türlü başvuru ile ilgili gerekli diğer bilgiler yönergenin 6. maddesinin b bendinde ve 8. maddesinin b ve d bentlerinde verilmiştir.

İNCELEME YÖNTEMİ

MADDE 11

Doğrudan veya Türk KBB-BBC Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı aracılığı ile kurula yapılacak her türlü başvuruda kurulun çalışması başvurunun niteliğine göre farklılık gösterebilir.

Her başvuru için ayrı bir dosya açılır. Bu dosyada her türlü bilgi tam ve açık biçimde bulunmalıdır.

Başvurunun süresi içinde yanıtlanması gerektiği için değerlendirmenin çabuk başlaması ve hızlı yürütülmesi amacıyla başkan tarafından kurul üyelerinden bir veya birkaçı ön çalışma yapmak üzere görevlendirilebilir. Gerektiğinde alt kurullar kurulur ve ön çalışmalar bu alt kurul tarafından yapılır. Ön çalışmalar kurul tarafından değerlendirildikten sonra oylanarak karar haline getirilir. Sorun veya sorunlar öncelikle deontolojik, daha sonra ise genel etik kurallar çerçevesinde ele alınır ve açıklığa kavuşturulur.

İncelemeler sırasında kurul gereğinde konu ile ilgili uzman görüşüne başvurabilir, başvuru sahibi ile ya da başvuruya konu olan kişi veya organizasyonlarla yazışma veya başka yöntemlerle iletişim içinde olabilir ve bilgi ve belge sağlayabilir.

Kurul, incelemeleri sırasında uluslararası yasal düzenlemeleri, etik kuralları, sözleşmeleri ve bildireleri göz önünde bulundurur. Ulusal veya uluslararası metinlerde düzenlenmemiş bir etik sorunla karşılaştığında bunu ilkeye bağlayabilir.

Denetleme görevi çerçevesinde yapılan kurul incelemeleri ve yapılan her türlü iletişim, hazırlanan raporun Türk KBB-BBC Derneği Yönetim Kurulu tarafından onaylanmasına kadar gizlilik içinde yürütülür. Yönergenin 14 numaralı maddesinde belirtilen yöntemler dışında inceleme ve karar hakkında hiçbir bilgilendirme veya duyuru yapılmaz.

RAPORUN HAZIRLANMASI VE İÇERİĞİ

MADDE 12

Danışma veya denetleme amaçlı başvurularda kurul gerekli ve yeterli araştırma ve incelemeyi yaptıktan sonra yorumlayarak açıklayıcı ve bütünlük taşıyan bir rapor hazırlar. Burada sorunun, eylem veya işlemin kurallara uygunluğu ya da aykırılığı kesin ve tartışmaya açık olmayacak biçimde belirtilir.

Raporda etik kararın gerekçeleri açık ve yeterli açıklamayla belirtilir ve bir sonuç paragrafı içinde karar ve/veya uygundur veya uygun değildir şeklinde bir etik öneri açıkça belirtilir. Önceden yapılmış bilgilendirme amaçlı kurul çalışmaları bu başvurulara karşı hazırlanan raporlarda kaynak gösterilebilir.

BELGELERİN İADESİ

MADDE 13

Kurula yapılan başvurularda dosya içeriği olarak sunulan belgeler, başvuru yazısı dışında, istendiği takdirde başvuru sahibine kararı izleyen 1 (bir) ay içinde iade edilir. Bu durumda geri verilen belgelerin birer örneği 5 (beş) yıl saklanmak üzere saklanır. Türk KBB-BBC

Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı bu belgelerin saklanması konusunda gereken koşulları kurula sağlar.

YAPTIRIMLAR

MADDE 14

Kurul etik kurallara uymayan eylemler hakkında aşğıdaki yaptırımların bir veya birkaçının uygulanmasını Türk KBB-BBC Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı'ndan isteyebilir.

- a. Uyarı
- b. Kınama
- c. Takvimli Bilimsel Toplantılarda bir yıldan kısa olmamak üzere sunuş kısıtlaması
- d. Özellikle medyada yer alan ve yönergenin çeşitli kısımlarında değinilen etik dışı haber veya bilgilerin Türk KBB-BBC Derneği tarafından tezip edilmesi
- e. Dernek içinde veya kurullarındaki temsilcilik, yöneticilik vb. görevlerinin sonlandırılması veya belirlenen sürelerde engellenmesi
- f. Yaptırımların derneğin yayın organı olarak kullanılan veya kullanılabilecek ortamlarda yayınlanarak duyurulması
- g. Üyelikten Çıkarma
- h. Kurul kararının ve uygulanan diğer yaptırımların Türk Tabipleri Birliği Genel Başkanlığı'na duyurulması.
- i. Kurul kararının Sağlık Bakanlığı Genel Etik Kurulu'na duyurulması
- j. Kurul kararının Yükseköğretim Kurulu Etik Kurul Komisyonu'na duyurulması

YÜRÜRLÜK

MADDE 15

Bu yönerge Türk KBB-BBC Derneği Genel Kurulu tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer.

YÜRÜTME

MADDE 16

Bu yönerge hükümleri Türk KBB-BBC Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından yürütülür.

KAYNAKLAR

<http://www.wma.net/e/policy/b3.htm>

www.yok.gov.tr/duyuru/yok_rapor_mali.doc

<http://www2.omu.edu.tr/yonetim/etik/yonerge.htm>

<http://www.memurlar.net/haber/19676/>

http://www.ctf.istanbul.edu.tr/etikkurul/etik_kurul_yonergesi.html

<http://www.etikkurul.hacettepe.edu.tr/yek/yonerge.php>

<http://www.memurlar.net/haber/670/>

<http://www.toraks.org.tr/news.php?id=715>

<http://www.toraks.org.tr/news.php?id=146>

<http://www.toraks.org.tr/newsfiles/146endustrikatilimilkeleri.pdf>

<http://www.yok.gov.tr/uak/>